

РЕЦЕНЗІЯ

доктора мед наук, професора Сморжевського Валентина Йосиповича на дисертаційну роботу аспіранта кафедри загальної та невідкладної хірургії НУОЗ України імені П.Л. Шупика МОЗ України Крижевського Євгенія Євгенійовича «Обґрунтування комплексного лікування та порівняльна оцінка ефективності різних методів місцевого лікування синдрому діабетичної стопи» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 14.01.03 - хірургія на етапі фахового семінару

Здобувачем Крижевським Євгенійом Євгенійовичем повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури НУОЗ України імені П.Л. Шупика.

Аспірант Крижевський Євгеній Євгенійович здобув глибинні знання зі спеціальності; оволодів загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набув універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій, реєстрації прав інтелектуальної власності; достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Актуальність дисертації.

Слід зауважити що цукровий діабет викликає розвиток цілого ряду важких ускладнень, серед яких особливої уваги заслуговує ураження нижніх кінцівок, яке визначається як синдром діабетичної стопи, приводячи до інвалідизації значного зниження якості життя хворих. Катастрофічним вважається розвиток гнійно-запальних процесів стопи. В

Україні нараховується більше мільйона діабетиків, із них 80% - цукровий діабет 2-го типу. На хворих з синдромом діабетичної стопи припадає 50 - 70% (в деяких регіонах світу до 70 - 90%) від загальної кількості ампутацій нижніх кінцівок. Правда до сих пір результати лікування цих недуги бажають кращого. Тому іде наполегливий пошук шляху лікування гнійно-запальних процесів при синдромі діабетичної стопи. Цьому свідчить Сент-Вінсенська декларація в 1989 році яка проголосила: одним із головних завдань клінічної діабетології є зниження, хоча би в два рази числа ампутацій кінцівок спричиненої діабетом гангрени.

Останнім часом набуло обговорення в літературі ролі цитокінів, як універсальних регуляторів функції клітин в розвитку синдрому діабетичної стопи.

На теперішній час хірургічне лікування ускладненого синдрому діабетичної стопи спрямоване на виконання хірургічних обробок та виконання малих ампутацій з метою збереження нижньої кінцівки. Визначальною умовою для цього є визначення мікроциркуляції м'яких тканин, на яку в значній мірі впливає дисфункція ендотелію, роль якої недостатньо вивчена. Дискусійним питанням є місцевий вплив на рану застосування сорбційних матеріалів.

Актуальним є покращення методик та технік виконання хірургічних втручань.

На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

Мета і завдання дослідження: покращення результатів лікування хворих з гнійно-запальними процесами при синдромі діабетичної стопи шляхом застосування новітніх технологій: оксиду азоту, аплікаційного сорбенту нового покоління, корекції антиоксидантної системою оптимізації а **завдання**, що скеровані на її досягнення є комплексними і пошукачем вирішені повністю.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота є фрагментом комплексних планових ініціативно-пошукових науково-дослідницьких робіт кафедри загальної та невідкладної хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика «Діагностика та лікування хворих з загальною та невідкладною хірургічною патологією з застосуванням інноваційних технологій» (термін виконання: 2015 - 2019 рр., № державної реєстрації: 0120 11002166) та «Оптимізація діагностики та лікування хворих з загальною та невідкладною хірургічною патологією» термін виконання - 2020 - 2024 роки. Номер державної реєстрації 01201Л 00927).

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Дисертантом особисто була сформульована мета роботи, поставлені основні завдання, та підібрані методи дослідження, які необхідні для виконання поставлених задач. Зібрана та проаналізована сучасна наукова література за темою дисертації. Проведено у повному обсязі клінічні дослідження за темою дисертації, вивчено ефективність запропонованих методів лікування, здійснено статистичну обробку отриманих результатів. Доведена необхідність комплексного підходу до хірургічного лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи та висока ефективність застосування на рани аплікаційного сорбенту. Запропонований спосіб моделювання гнійної рани в експерименті на щурах який дозволив визначити чинники складової патологічного процесу та обґрунтувати можливість визначення стратегії та тактики лікування даного контингенту хворих.

Удосконалені етапи виконання ампутації пальців при синдромі діабетичної стопи. Вивчено особливості впливу та порівняльного аналізу методів хірургічного лікування гнійних ускладнень синдрому діабетичної стопи з використанням N0 та сорбційної терапії.

Обґрунтовано застосування антиоксидантної терапії в комплексному лікуванні ускладнень синдрому діабетичної стопи.

Проаналізовані результати хірургічного лікування гнійних ускладнень синдрому діабетичної стопи.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки та рекомендації, які викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному матеріалі, методи статистичного аналізу, використані в роботі, відповідають завданням є обґрунтованими та достовірними. Кількість досліджень та клінічних спостережень більш ніж достатня.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях .

Основні наукові результати висвітлені у публікаціях та розкривають основний зміст дисертації. За темою дисертації опубліковано 21 наукова праця. З них 9 статей у рекомендованих наукових фахових виданнях України, 2 статті у міжнародних виданнях, 5 публікацій як тези та збірники наукових конференцій, з'їздів та симпозіумів, отримано 5 патентів України на корисну модель.

Недоліки дисертації щодо їх змісту і оформлення.

Рукопис дисертаційної роботи має класичну структуру. Текст викладено українською мовою на 263 сторінках комп'ютерного тексту і складається із анотації, вступу, аналітичного огляду літератури, шести розділів власних досліджень, аналізу та обговорення результатів дослідження висновків, практичних рекомендацій та списку використаних джерел.

Основний текст містить достатню кількість таблиць та рисунків. Список цитованої літератури включає 317 посилань: 163 - кирилицею, 156 - латиницею.

Усі розділи власних досліджень викладені у чіткій послідовності

відповідно меті та завданням дисертаційного дослідження, кожний наступний етап логічно впливає із попереднього.

Анотація - Являє собою стисле викладення дисертаційного дослідження.

Зауважень не містить.

Зміст. Зауважень не містить. Повністю відображає дизайн дослідження та при виконанні усіх пунктів дозволяє аргументувати результати дослідження.

Розділ 1. Сучасний погляд на проблему діагностики та лікування синдрому діабетичної стопи.

Представляє собою аналіз лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи. Написаний грамотно, чітко. На мою думку слід було б більше акцентувати увагу на гнійно-запальних ускладненнях синдрому діабетичної стопи. Також не лишнім було б вказати що це огляд літератури. Розділ завершується короткими чіткими резюме, яке розкриває суть дисертації та новизну.

Розділ 2. Матеріали та методи дослідження.

Розпочинається із експериментального дослідження. В зв'язку з цим дисертаційне дослідження - це клініко -експериментальне чи краще експериментально - клінічне дослідження? Викладено і систематизовано логічно. Експериментальне дослідження виконано на білих щурах лінії Vistar, по вивченню ефективності аплікаційного сорбенту який складається з аеросилу та іммобілізованого на його поверхні орнідазола.

Розділ 3. Морфологічна характеристика та порівняльна ефективність різних методів місцевого лікування гнійних ран в експерименті.

Викладені результати лікування ускладнень шляхом новітніх , різнопланових гістологічних, імуногістохімічних, електронно-мікроскопічних методів дослідження які свідчать про те, що виявлені процеси загосння гнійної рани відповідають дійсності і підтверджують

зміни в процесі епітелізації рани. В основу дослідження покладено досвід лікування 601 хворого на СДС які адекватно поділені на групи.

Розділ 4. Результати вивчення про-та антиоксидантної системи, ендотеліальної дисфункції та показників імунної відповіді у хворих на синдром діабетичної стопи.

Представлені результати виявлених змін біохімічних показників крові, що характеризують стан про- та антиоксидантної системи, метаболізму оксиду азоту та ендотеліальної дисфункції в організмі пацієнтів із гнійно-запальними ускладненнями синдрому діабетичної стопи на етапах лікування. Це достовірно вказує на те, що значимі зміни показників функціональної активності нейтрофільних гранулоцитів і моноцитів підтверджують можливість застосування аплікаційних сорбентів Орнідасил і Гентаксан та констатують відмінності між ними. / у списку використаних джерел відсутнє посилання. Маянский А.Н., Пмкуза.

Розділ інформативний, цікавий.

Розділ 5. Консервативне лікування синдрому діабетичної стопи.

Один із напрямків лікування ускладнень синдрому діабетичної стопи є не хірургічний, тобто консервативний. На початку цього розділу слід було б визначити критерії ефективності клінічного результату. Різниця у показниках порушень вуглеводного і ліпідного обмінів, нормалізації рівня глюкози крові, активності метаболічних процесів у периферійній крові це добре. А де клінічний ефект. Яка кількість пацієнтів потребувала застосування хірургічного лікування? Скільки хворих померло?

Розділ 6. Хірургічне лікування синдрому діабетичної стопи

Слід також на початку розділу вказати на критерії ефективності хірургічного лікування. Добре викладений розділ.

У останньому розділі дисертації «Аналіз і узагальнення результатів дослідження» здобувач проводить широке обговорення власних результатів із співставленням із вже відомими науковому загалу даними. Цей розділ дає повне уявлення про обсяг роботи, хід дослідження, отримані

результати, їх аналіз та порівняння із даними літератури. Текст дисертації завершується висновками та практичними рекомендаціями.

Висновків є 6. Всі вони ґрунтуються на матеріалах власних дослідження. Потребують допрацювання.

Мета роботи реалізована.

Результати власних досліджень автора опубліковані у фахових виданнях, включених у наукометричні бази.

Кваліфікаційне дисертаційне дослідження оформлено згідно 40 наказу МОН.

Спеціальність якій відповідає дисертація.

Дисертаційне дослідження Крижевського Євгенія Євгенійовича «Обґрунтування комплексного лікування та порівняльна оцінка ефективності різних методів місцевого лікування синдрому діабетичної стопи» відповідає спеціальності 14.01.03 - хірургія.

В ході рецензування роботи виникли наступні питання до пошукача:

1. На вашу думку яка існує найкраща класифікація синдрому діабетичної стопи?
2. Чого ви вирішили дослідити частоту ретинопатії у хворих на синдром діабетичної стопи?

Зауваження:

1. В роботі зустрічаються поодинокі стилістичні та граматичні помилки;
2. У змісті дисертації не слід використовувати скорочення;
3. Розширити розділ аналіз і узагальнення дослідження;
4. Бажано скоротити висновки, зробити їх більш лаконічними і конкретними;
5. Дисертація перенавантажена таблицями та рисунками.

Вказані зауваження не суттєві та не впливають на цінність виконаного дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

На підставі розгляду дисертації, наукових публікацій, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, встановлено, що результати виконаного наукового дослідження аспіранта кафедри загальної та невідкладної хірургії Крижевського Євгенія Євгенійовича має важливе наукове значення завдяки проведенню його експериментальної та клінічної частини, а дисертаційне дослідження аспіранта Крижевського Євгенія Євгенійовича «Обґрунтування комплексного лікування та порівняльна оцінка ефективності різних методів місцевого лікування синдрому діабетичної стопи» на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (спеціалізація 14.01.03 «Хірургія») повністю відповідає вимогам п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 №40, та може бути представлена до захисту.

**Професор кафедри хірургії та
трансплантології Національного
університету охорони здоров'я України
імені П.Л. Шупика,
доктор медичних наук, професор**

 В.Й. Смержевський

